

YILLARIN ÇÖPLÜĞÜNDE ELEKTRİK ENERJİSİ, DOMATES VE YAKIT ÜRETİLİYOR

Çöpten gelen bereket

Sertaç EŞ

Ankara'da yıllarca tartışma konusu olan Mamak Çöplüğü ileri teknolojinin kullanıldığı bir merkez haline dönüşmüş durumda. Yabancı ortaklı ITC firmasının kurduğu katı atık yönetim sistemleriyle eski çöplükte An-

kara'nın elektriğinin yüzde 3'ü üretiliyor, yüzde 8'e çıkarılması hedefleniyor. Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kantur, yapılan çalışmaların dünya çapında örnek alındığını, büyük çaplı ısıtma sistemleri kurabileceklerini dile getiriyor.

Bir zamanlar Ankara'da tartışmalı konuların başında geliyordu Mamak Çöplüğü... Sonra kapatıldı ve gelinen noktada ITC firması oluşturduğu tesislerinde görüştüğümüz Yönetim Kurulu Başkanı Kantur, şu bilgi veriyor:

'Sıfırdan fabrika kuruyoruz'

"Burayı ağaçlandırıyoruz. Bir bağ

oluşturuyoruz yakında burada üzüm de üreteceğiz. Artık teknoloji üretiliyor, patentlerimiz var. Burada çalışmaya karar verdiğimizde geniş kapsamlı düşündük. Düşündüğümüz gibi oldu, yapılaşma hızla sürüyor ve büyük alışveriş merkezleri kuruluyor. Türkiye'nin ilk üç boyutlu serasında domates üretiliyor. ODTÜ'lü araştırmacılara yer verdik, altyapı sağladık onlar çilek üretiliyor. Artık bu tür bir fabrikayı sıfırdan tasarlıyoruz, kendi ürettiğimiz makinelerle kurabiliyoruz."

Kantur'un tesislerde yapılan işlemlere ve gelecek planlamalarına ilişkin sorularımıza verdiği yanıtlar da şöyle:

- Yaptığınız işi birazcık anlatabilir misiniz?

- Katı atığı fabrikaya sokuyoruz. Üçe ayırıyoruz çöpi. Önce geri dönüşümü olacak malzemeleri çekiyoruz. Kağıtlar, plastikler, metaller, alüminyumlar, camlar bunları ayırıyoruz. Kalanı ikiye ayırıyoruz. Organikler dediğimiz yiyecek ve bitki artıkları. En son kalana diğerleri diyoruz. Onların içinde kullanılmayan plastikler, tekstiller, tahtalar... Kağıdı kağıt, metali metal fabrikasına gönderiyoruz. Organikleri ise havasız ortamda bakteriler vasıtasıyla fermentasyon teknolojilerini uygulayarak bu organikleri metan gazına ve komposta çeviriyoruz. Kompost gübre haline geliyor. Metan gazı da elektrik üretimi için yakıt haline geliyor.

- Başka arayışlarınız var mı?

- İkinci yöntemde denemeler sürüyor. Çimento fabrikalarına yakıt hazırlayacağız. Toplam çöpün yüzde 15'ini böyle kullanacağız. Çimento fabrikasıyla anlaştık makineleri monte ediyoruz.

Toplam çöpün yüzde 35'inde kendi patentimizle geliştirdiğimiz termal teknolojisini kullanılıyor. Reaktörün içinde 600 derece ısıda çöpten karbonmonoksit, hidrojen, metandan yanıcı oldukları için yine elektrik üretiliyor. Bir adım daha ileriye gittik, domates ve yosunlar gibi projelere başladık. Atık ısıyı veriyoruz seralara buradaki bitkiler bildiğimiz yöntemle çıkan karbondioksiti alıp oksijen üretiliyor. Yan ürün olarak domates, yosun çıkıyor. Yosundan biodizel üretiliyor.

- Yaptıklarınız yurtdışından da ilgi görüyor mu?

- Dünya Bankası'nın başkan yardımcılarının 4'ü buraya geldi. Bizi örnek gösteriyorlar, hatta kolluyorlar. Hindistan ve Çin'deki çöpleri çözmek için de örnek olarak inceliyorlar. Filmler çekildi, dünyaya yayıldı. Dünya bizi çok iyi tanıyor.

- Bir teşvik alıyor musunuz?

Hayır, bu bir eksiklik. Şimdi bu Yenilenebilir Enerji Kanunu ürettiğimiz enerjiye bir teşvik getirecek. O zaman biz yeni şehirleri almada rahatlayacağız. Yeni teknolojileri kullanmada rahatlayacağız. Bizim işimize çok özel krediler lazım, normal kredilerle çalışmıyoruz. Dünya Bankası kredileriyle çalışabiliriz. Tahmin ediyorum Türkiye olarak önümüzdeki 5-10 yıl içinde Türkiye'nin çöp sorununu çözmüş oluruz.

- Çöpün işlenmesinde sıkıntıları var mı?

- En önemli sıkıntı şu. Çöp so-

kakta karıştırılıyor. Bu korkunç bir şey, kabul edilebilir değil. Mücadele edelim dedik, ettik de ama gördük ki bu mücadelenin başka türlü olması lazım. Çöpün muhakka dokunulmadan buraya gelmesi lazım. Ayrıştırılmasından daha önemli. Mesela Ankara'da 30-40 tane gizli çöplük var. Onu biriktirenler var. Çöpi toplayan çocuklarla görüşüyoruz hepsinde bin tane hastalık var. Çevre Bakanlığı ile de ilişkilerimiz iyi ve gittikçe kökleşiyor. Türkiye'ye özgü çözümler bulmamız lazım. Ama bu bilinçte olmak da bunları konuşuyor olmak da bir aşama ve keyif.

